

det norske Blad „Aftenposten“ har talt om dette Lovforslag og blandt andet nævnt, at hvis Norge havde haft lignende Regler, vilde rimeligvis den bekendte Gaard Østraat ikke være brændt. Ligeledes nævnedes Ordføreren, at den bekendte tyske Historiker og Arkæolog Richard Haupt, som er Direktør for Mindesmærkers Bevaring i Hertugdømmerne, har rost dette Lovforslag i ret høje Toner. Til disse Anbefalinger kan jeg selv tilføje, at under en Samtale, jeg privat havde med den svenske Kultusminister Westmann for ikke saa længe siden ved den svenske Kunstudstilling her i København, kom dette Lovforslag, som den Gang skulde fremsættes for Rigsdagen, paa Tale. Kultusminister Westmann var i høj Grad interesseret i det, bad om en nærmere Redegørelse for dets Enkeltheder, hvilket jeg lod min Departementschef give ham, og det lod til, at han var saa interesseret i det, at han vilde søge, naar det først var gaaet igennem i Danmark, at faa indført noget lignende for Sveriges Vedkommende. Det vil saaledes ses, at det er et Lovforslag, som har vakt Opmærksomhed udenfor vort lille Land, og det vilde derfor være meget ønskeligt, om det kunde blive vedtaget noget nær i den Form, under hvilken det efterhaanden er blevet bekendt omkring i Udlandet. Jeg skal derfor anbefale Lovforslaget til dette høje Tings Velvillie.

Godskesen: Det Formaal, det foreliggende Lovforslag forfølger, at bevare vore gamle, mærkelige Bygninger mod Tilintetgørelse, vil uden Tvivl blive mødt med den varmeste Sympati fra alle Sider. I de sidste Par Menneskealdrer er der ved Ukyndighed og Ligegyldighed gaaet betydelige Kulturværdier tabt i gamle Bygninger, som er forsvundet eller ødelagt, og det maa glæde enhver dansk Mand, om det kunde være muligt at finde en Ordning, hvorved Gentagelser kunde forebygges i Fremtiden. Naar man vil give en Lov af denne Art, kan det imidlertid ikke undgaas, at de vedkommende private Ejere af de paagældende Bygninger kommer til at lide nogen Indskrænkning i deres Ret. Det er nødvendigt, at Ejeren bliver forhindret i at raade saa frit over sin Ejendom, som han ellers kunde. Han maa altsaa taale visse Indskrænkninger, og det Indgreb maa han lide af Hensyn til den almene Interesse. Men dermed mener jeg rigtignok ogsaa, man bør standse med Hensyn til de Indgreb, man vil gøre i de private Ejeres Ret. Der bør ikke være Tale

om, at Ejeren yderligere skal lide økonomisk Tab i sin Formue derved, at en ham tilhørende Bygning bliver fredet. Den Interesse, som gør sig gældende, er det hele Samfunds Interesse og ikke den enkelte Ejers. Derfor synes det mig ogsaa klart, at det økonomiske Tab, som kan være forbundet med Fredning af den paagældende Bygning, bør bæres af det hele Samfund, ikke af den enkelte Ejer. Dette er ikke blot i sig selv naturligt, men ogsaa en ligefrem Følge af Grundsætningen i Grundlovens § 82. Nu er ogsaa som Udgangspunkt, kan jeg sige, det Standpunkt hævdet i Lovforslaget, at en Ejer, som kommer til at lide Skade ved, at hans Bygning bliver fredet, skal have sit Tab erstattet, saaledes at hans Formue ikke kvantitativt bliver forringet ved, at en saadan Fredning bliver foretaget. Standpunktet er hævdet i Lovforslagets § 5, der taler om det Tilfælde, at en Ejer helt vil nedrive sin Bygning, i hvilket Tilfælde det offentlige kan skride ind. Men hvis Resultatet af de Overvejelser, som bliver anstillet, maatte blive, at man vil bevare Bygningen, maa det ske derved, at den erhverves for det offentlige, eventuelt ved Ekspropriation, og det vil efter Ekspropriationsregelen sige, at Ejeren skal have fuld Erstatning for det økonomiske Tab, han kommer til at lide. Derimod forekommer det mig ikke, at Standpunktet kan siges at være gennemført i Lovforslagets § 6. § 6 handler om Ombygning og delvis Nedrivning, og med Hensyn dertil siges der, at hvis Udgifterne ved Arbejdet derved øges, kan den herved fremkomne Forskel helt eller delvis med Ministerens Samtykke godtgøres Ejeren af Bygningssynet. Det er altsaa ikke noget, som skal ske, men noget som kan ske med Ministerens Samtykke, og dernæst er de Udgifter, der kan være Tale om at godtgøre Ejeren, kun den forøgede Arbejdsudgift, den forøgede Udgift ved Foretagelsen af selve de paagældende Arbejder, men derimod ikke det Tab, Ejeren i øvrigt maatte lide. Og han kan uden Tvivl komme til at lide Tab derved, at det paalægges ham at indrette sin Bygning paa en Maade, som ikke stemmer med hans Økonomi, som maaske medfører, at hans Bedrift bliver besværligere og dyrere. Det forekommer mig utvivlsomt, at det Synspunkt, hvorpaa Lovforslaget sikkert ogsaa hviler, at Ejeren ikke skal lide økonomisk Tab, maatte føre til, at Ejeren i alle Tilfælde skulde have Erstatning, og at denne Erstatning skulde omfatte hele det Tab, han lider.